

KRANJSKI ZVON

ŽUPNIJSKI LIST ZA KRANJ IN OKOLICO.

Izdaja: mestni župni urad v Kranju.

Izhaja zadnji teden v mesecu.

L. 1933. št. 9.

Posamezna šte. 2 Din.

Proslava odrešenja

v Predosljah na angelsko nedeljo, 3. septembra 1933.

Verniki kranjske dekanije, razen Tržiča in tržiške okolice, se bodo zbrali na angelsko nedeljo v Predosljah, da dostojno proslavijo 1900 letnico odrešenja človeškega rodu, postavitev najsvetejšega zakramenta in spomin častitljive Gospodove smrti.

Za pripravo na to proslavo se verniki vabijo, da vsak v svoji domači župniji prejme sv. zakramente.

V soboto zvečer je po Ave Mariji po cerkvah kranjske okolice slovesno zvonjenje, po bližnjih in daljnih gričih pa zagorijo kresovi, da opozorijo vernike na veliko in pomembno slovesnost.

V nedeljo, dne 3. septembra je v Predosljah skupna proslava. Proslave se udeleži tudi kranjska župnija in sicer z župnijskim banderom. Služba božja bo na prostoru pred župniščem, kjer bo postavljen oltar z velikim križem — simbolom našega odrešenja. Pričetek službe bošje bo ob 9. uri dopoldne. Najprvo pridiga (govori trsteniški župnik g. dr. Janko Arnejc), nato sv. maša in končno procesija, katero bo vodil prevzvišeni gospod škof dr. Gregorij Rožman. Procesija bo šla po polju proti brdski graščini in bo nudila slikovit prizor. Po procesiji bo zahvalna pesem in himna „Povsod Boga“. Pri sv. maši bo samo ljudsko petje, pri procesiji bodo pa peli cerkveni pevski zbori pri svojih župnijah.

Župni urad v Predosljah vljudno vabi vernike kranjske župnije, da v nedeljo pohitimo v prijazne Predoslje, da skupno proslavimo 1900 letnico odrešenja človeškega rodu, postavitev najsvetejšega zakramenta in se spominjamo častitljive Gospodove smrti. — Pridite, molimo!

V premišljevanje!

(Vse na svetn se preminja.)

Pridigar 3, 1—12.

Vse ima svoj čas in vse pod nebom preide ob svojem času. Je čas rojstva in čas smrti; čas, da se sadi, in čas, da se ruje, kar je bilo sajeno; je čas morjenja in čas ozdravljanja; čas podiranja in čas zidanja; čas jokanja in čas smejanja; čas plakanja in čas rajanja; čas pridobivanja in čas zaplavljanja; čas molčanja in čas govorjenja; čas ljubezni in čas sovraštva; čas vojske in čas miru. Kaj ima človek od svojega dela? Videl sem nadlogo, katero je dal Bog človeškim otrokom, da se z njo mučijo. Vse naredi dobro ob svojem času; svet daje ljudem, da ga preiskujejo, ne da bi našli delo, katero Bog dela od začetka do konca. In spoznal sem, da ni boljšega dela, kakor veseliti se in dobro delati.

Nobena stvar ni stanovitna, ampak traja le nekaj časa, eno mine in se že drugo zgodi. Človeku nič ne ostane od njegovega dela, ker naslednji čas izbriše, kar je bilo poprej. Vse mu je samo v nadlogo, ker prijetnost mu kmalu izgine, in za njo pride trpljenje. Človek tudi ne spozna božjega dela in božjih namenov, čeprav preiskuje svet in

njegov red. Tako naj bi se prepričal, da je vse njegovo delo nepopolno. Le Bog sam je popoln, on je neizpremenljiv, torej se njega držimo!

Pridigar je opazil na svetu namesto pravičnosti hudobijo in krivico: torej se zanaša edino na to, da bo na posled Bog vse sodil pravično.

O krščanski vzgoji mladine.

Dne 31. decembra 1929 je izdal sedanji papež Pij XI. znamenito okrožnico o krščanski vzgoji mladine. Po vsebini je okrožnica veličastna magna charta krščanske in kulturne pedagogike. Okrožnico je mogoče poleg uvoda in sklepa razdeliti v 4 dele: I. del govori o činiteljih vzgoje, II. del o subjektu vzgoje, III. del o krogih vzgoje in IV. del o namenu in vzoru krščanske vzgoje.

Zopet smo na začetku šole in na tisoče otrok bo dan za dnevom za dobo desetih mesecev vstopalo v šolske sobane, kjer se bodo nekateri učili abc, nekateri že višje izobrazbe in učenosti in tretji pa že prave življenjske modrosti. Jasno je, da je nad vse važno, kakšna je ona ustanova, to je šola, ki nudi otroku izobrazbo, ga vzgaja in pripravljaja za življenje, da ne bo v življenju nepridiprav, ki bo v nadlego sebi in drugim, nasprotno, da bo koristen član človeške družbe in prav posebno pa zato, da bo dosegel svoj najvišji cilj, da bo rešil dušo. Kakšna mora biti šola, da bo ustrezala temu velikemu in vzvišenemu namenu, nam jasno pove sv. Oče v okrožnici o krščanski vzgoji mladine, in sicer v III. delu, ko govori o šoli. Ne bo odveč, če prinese Kranjski zvon iz okrožnice odlomek o šoli in to pa v vednost staršem, ki bodo pošiljali svoje otroke v šolo, in v vednost vsem onim, ki se po svojem poklicu izrecno in izključno bavijo s poučevanjem in vzgojo mladine, da jih bodo vzgojili za dobre kristjane, dobre katoličane, dobre in zveste državljanke in za koristne člane človeške družbe sploh. Odlomek je iz slovenskega preвода okrožnice »o krščanski vzgoji mladine« iz leta 1930, str. 36—38.

A ker se morajo novi rodovi izobraziti v umetnostih in znanostih, ki služijo koristi in napredku človeške družbe, pa tega dela družina sama po sebi ne more opraviti, zato je nastala socialna ustanova šole, in sicer, to si velja dobro zapomniti, mnogo prej na pobudo družine in Cerkve, kakor pa na pobudo države. Zato je šola po svojem zgodovinskem postanku in po svoji naravi pomožna in dopolnilna ustanova družine in Cerkve; zato po logični moralni nujnosti drugima dvema krogoma vzgoje ne sme nasprotovati, temveč mora pod kaznijo, da svoj cilj zgreši in se spremeni v razdiralno delo, soglašati z njima v tako popolni moralni enodušnosti, da lahko tvori z družino in Cerkvijo eno samo svetišče, posvečeno edinole krščanski vzgoji.

To je odkrito priznal tudi neki laik, ki ga tako zelo proslavljajo zaradi njegovih vzgojeslovnih spisov, toda, ker so okuženi po liberalizmu, nikakor niso hvalevredni; dejal je: »Če šola ni svetišče, je brlog«, in zopet: »Ako med šolsko, socialno, domačo in versko vzgojo ni soglasja, je človek nesrečen in neboljen.«

Prav iz tega sledi, da tako imenovana nevtralna ali laična šola, iz katere je verski pouk izključen, nasprotuje osnovnim načelom vzgoje. Sicer pa taka šola praktično tudi ni mogoča, ker postane dejansko brezbožna. Glede te točke ni treba ponavljati izjav Naših prednikov, zlasti Pija IX. in Leona XIII., v časih katerih se je laicizem v javnih šolah začel bohotno šopiriti. Mi znova potrjujemo njihove določbe in obenem predpise cerkvenih kanonov, po katerih je obisk nekatoliških, nevtralnih in mešanih šol, to je takih, ki so brez vsake razlike odprte katoličanom in nekatoličanom, za katoliške otroke strogo prepovedan; z ozirom na krajevne in časovne razmere in pa proti posebnemu jamstvu jih je mogoče kvečjemu tolerirati, toda edinole po sodbi škofovi. Prav tako niso katoličanom dovoljene tiste mešane šole (če so te edine in za vse obvezne, je stvar še slabša), v katerih se sicer vrši verski pouk ločeno sam zase, v drugih predmetih pa poučujejo nekatoliški učitelji katoliške učence skupaj z nekatoliškimi.

Kajti da ustreza šola pravicam Cerkve in krščanske družine in da jo lahko obiskujejo katoliški otroci, ni zadosti, če jim nudi tudi verski pouk (pogostokrat v preveč pičli meri). V ta namen je nujno potrebno, da ves šolski

pouk in ustroj: učitelje, učne načrte in učbenike prešinja krščanski duh pod materinskim vodstvom in nadzorstvom Cerkve v vseh predmetih tako, da bo verski pouk zares temelj in krona vsega pouka v vseh vrstah šol: v osnovnih, srednjih in visokih šolah. »Treba je — če naj rabimo besede Leona XIII. — da se poučuje mladina v veri ne samo v gotovih urah, ampak da tudi iz vsega ostalega pouka diha vonj krščanske pobožnosti. Kjer to manjka, kjer ta sveti dih ne prešinja in ne ogreva src učiteljev in učencev, bo pač vsakršni pouk imel le malo uspeha; nasprotno bo povzročil često veliko škodo.«

Naj nam nihče ne odreka, da država, v kateri je narod razdeljen na več ver, ne more urediti javnega pouka drugače kakor z nevtralnimi ali mešanimi šolami; kajti taka država mora urediti javni pouk na bolj pameten način in ga tudi more urediti laže s tem, da inciativi in delu Cerkve in družine prizna popolno svobodo in svojo pravično podporo. Da je to v zadovoljstvo družine, v prospah pouka, miru in javnega reda izvedljivo, dokazuje dejstvo onih narodov, ki so sicer razdeljeni na več veroizpovedi, pa pri njih šolstvo vendarle ustreza vzgojni pravici družin, ne samo glede pouka — zlasti ker so za katoličane ustanovljene čisto katoliške šole — ampak glede delivne pravičnega umornega truda svetne in redovne duhovščine in ne brez težke lastne obremenitve čisto na svoje stroške vzdržujejo nasti, ker prispeva država denarno pomoč za vse šole, ki jih družine zahtevajo.

V drugih versko mešanih deželah pa se dogaja, da katoličani pod zaščito in vodstvom škofov in spričo nekatoliške šole za svoje otroke, ki jih zahteva od njih stroga obvezanost njihove vesti, in s hvalevredno velikodušnostjo in stanovitnostjo vztrajajo pri svojem načrtu, da v polni meri zavarujejo, kot se glasi njihov klic, »katoliško vzgojo za vso katoliško mladino v katoliških šolah«. Če jih pri tem državna blagajna, kakor zahteva delivna pravičnost že sama po sebi, ne podpira, pa jih državna oblast nikakor ne more ovirati, ako se le vestno zaveda pravic družine in pogojev, ki so za zakonito svobodo neobhodno potrebni.

Tam pa, kjer se ovira ali kakorkoli krši tudi ta osnovna svoboda, katoličani tudi spričo velikih žrtev ne smejo odnehati vzdrževati in braniti svojih šol in zahtevati pravično šolsko zakonodajo.

Prof. Watzl:

Dijaške gospodinje.

Preden povem, kar imam tozadevno na srcu, nekaj opazk.

Da morem kaj svetovati in poučiti v tem vprašanju, pač nihče ne bo dvomil; saj poznam oz. sem poznal dijaštvo in njega življenje — torej tudi dijaške gospodinje — Novoga mesta, Kočevja, deloma Ljubljane ter sedaj Kranja. To pa povem tudi zato, da ne bo katera naših kranjskih dijaških gospodinj, ko bo to čitala, menila, da mislim prav na njo ter opisujem njo in njene pomanjkljivosti in napake. Niti najmanj ne! Le nekaj splošnih opazk za pričetek novega šolskega leta.

Pred vsem priznam, da je posel dijaške gospodinje lep, a prav tako težak in poln odgovornosti. Premislite: najdražje, kar imajo, so vam izročili in vam izročajo starši ob začetku novega šolskega leta. Saj vidite na lastne oči, kako težko je slovo, zlasti, kadar se zgodi vprvič, da mora ostati fantič pri tujih ljudeh. Vem, da se ne smejete takim prizorom, bi tudi ne bilo lepo, pač pa se ob taki priliki zavedajte važnosti svojega — ali naj rečem poklica ali poslanja ali službe? Le »kšeft« ali kaj podobnega nikar ne recite! Saj dijaki niso kake živali, za katere bi barantali. Ker ne gre za to, da vi dobite redno tako in tako vsoto denarja

(kakor ste se pač pogodili s starši) ter za to daste toliko in toliko hrane, ampak gre pred vsem za to, da nadaljujete vzgojno delo staršev, da postanejo iz teh otrok kdaj dobri kristjani in dobri državljani. Ker pa starši sami tega ne morejo, naprosijo vas. Pravim: naprosijo, ker plačati vas za to pravo za pravo res nikdar ne morejo. Zato pa imajo pametni starši dijaške gospodinje tudi res v čisljih kot svoje sodelavke in pomočnice ter ne bodo pri poravnavanju računov tesnosrčno držali dogovorjeno vsoto ali jo celo utrgovali ali morebiti ostali dolžni mesece in mesece, kar se tudi dogaja — kaj ne? Saj na tak način pokažete starši, svojo hvaležnost. Kako častno je za dijaške gospodinje, in za dijake same, ako se ti še po dolgih letih, ko so že v visokih službah, s prisrčnostjo spominjajo svojih bivših gospodinj, one pa z veseljem in ponosom zro na svoje nekdanje varovance. — Dijaki sami pa naj že sedaj izkazujejo svojim gospodinjam spoštovanje, ljubezen in pokorščino, ne pa da bi jim nagajali s surovostjo, upornostjo in sramotanjem; to vam ukazuje četrta božja zapoved ter srčna olika in plemenita hvaležnost.

To na splošno. Posebej bi bilo potem omeniti skrb dijaških gospodinj za zdravje njih oskrbi izročeni dijakov. V tem oziru se dogajajo včasih naravnost nečuvne reči! V naši dobi se n. pr. dobijo ljudje, ki nočejo pozimi zračiti stanovanj, češ, da bo premrzlo. A tista kurjava, ki jo vprizorijo, je le samo igrača, toliko da peči ne zebe! Sedaj si pa mislite: mrzla stanovanja, prekomerno natrpana z mladimi telesi, morebiti še vlažna, neprezračena, včasih tudi pošteno zakajena s tobakovim dimom — gospodinje očitvidno niso prečitale disciplinskih pravil — kako kotišče vseh različnih bolezni, zlasti jetike, so taka stanovanja! To je brezvestnost! — Še večja bi bila brezvestnost, ako dijaki sami, ki se uče higijene v šoli, tiščijo v taka stanovanja le zato, ker jim brezvestna gospodinja daje vežne ključke ali sama odpira okna, da morejo priti domov pozno ponoči, ko je že davno prekoračena ne samo »šolska«, ampak celo policijska ura. Zloraba alkohola, pomanjkanje spanja in higijenično slabo stanovanje: ni treba skrbeti ne za bolezen ne za slabo napredovanje v šoli! In če se v takih stanovanjih dijakom na ljubo, da se jih obdrži, celo dovoljujejo sestanki z drugim spolom? Ne bom te slike izvršil, zadoštuj, da sem jo nakazal. — Higijena zahteva tudi snažnost posteljnine in primerno priliko saj za umivanje, če ne tudi za kopanje; marsikatera gospodinja me je že ošinila s strupenim pogledom, ko sem po višjem naročilu pregledujoč dijaška stanovanja privzdignil lepo posteljno odejo ter zadledal nepopisno umazano posteljnino. Brr! Res nisem rabil izbranih besed, ko sem moral opozoriti na tako — kako naj rečem — pomanjkljivost? A skrb za zdravje dijakov me je razburila ob takem prizoru! Koga ne bi? — K skrb za zdravje spada tudi pametna razdelitev dela in počitka. Ni dobra gospodinja, ki venomer kriči nad dijaki: »Učite se, učite se«, ter jim ne dovoli odmora in razvedrila. Tako delo kakor oddih imej določen čas. Ob solčnem svitu naj gredo za določen čas na sprehod, da imajo potem časa dovolj za učenje. To prepustiti dijakom samim, bi bilo napak, ker je le malo tako vestnih in modrih, da bi poznali mero v zabavah; marsikdo bi cel popoldan brcal žogo, a kako se bo ves utrujen učil za šolo, to ga ni skrb. Mora torej biti skrb dijaške gospodinje. Ako bi jim ne dovolila izprehoda in zabave, si jo bodo vzeli sami ter jo grdo naglagali in ogoljufali, kar pa je njih značaju le v škodo. Ne dajte jim torej same prilike za laž in sleparstvo z nespametnimi zahtevami!

S tem preidem na drugo nujno skrb dijaških gospodinj: skrb za učenje oz. za napredek v šoli. Ta skrb obstoji pač zlasti v tem, da nadzorujejo domače učenje v določenem času, ki naj ga dijaki ne porabijo za druge stvari; več v tem oziru od njih skoraj ne bo mogoče ne pričakovati ne zahtevati. — Pač pa naj se vsaj enkrat na mesec potrudijo k gg. razrednikom svojih dijakov, da se prepri-

čajo o njihovem napredku. Dijak nima nikdar nič za učiti, vedno vse zna in dobro odgovarja, pa ti ob koncu leta prinese dvojko ali še celo več. Če se gospodinje posvetujejo z gg. profesorji redno, jim bodo ti povedali natančno, kako stoji dijak, da tako o pravem času opozore dijake in tudi njihove starše ter ne bo potem enkrat bridkih razočaranj, trdih očitkov in običajnega preklinjevanja profesorjev, katere potem navadno vsi trije dolže krivičnosti, pristranosti in drugih nečednosti. Priznam, da taka pota niso kdove kako prijetna, a vem, da so gg. profesorji z vso postrežljivostjo in potrpežljivostjo radi na uslugo ob časih, določenih za take pogovore. Seveda zaniknega in lenega učenca ne moremo hvaliti; če so pri tem kaj krive dijaške gospodinje, je pač neprijetna zadeva to povpraševanje po dijakih, pa naj uporabijo ves vpliv, da bodo učenci storili svojo dolžnost, in ne bodo padale manj ljubeznive sodbe o napredku dijakov.

Preostaja, da opozorim še na eno skrb: skrb za versko življenje. Tudi ta dolžnost staršev preide na dijaške gospodinje, ko jih sprejmejo na hrano in stanovanje. Mladim ljudem zlasti v naših dneh vidijo malo spodbudnih zgledov ter so izpostavljeni glede vere in nravnosti velikim skušnjavam in preizkušnjam. Težko je, če dijaki niso od doma vajeni verskega življenja. Od takih bo mogla dijaška gospodinja z vso resnostjo zahtevati le to, kar zahteva v tem oziru šola ter da pod nobenim pogojem ne smešijo in ne napadajo vernih in pobožnih sostanovalec; tega bi ne smela trpeti pod nobenim pogojem, ako ima kaj vesti in ako hoče, da ji bodo verni starši izročali v skrb svoje otroke. — Če je sama verna, bo njen zgled in prijazen opomin zalegel več nego vse ropotanje ali celo šiba. Prisiliti mladino k izvanrednim verskim vajam ni nikdar dobro, postane hinavska ter pozneje, ko se osamosvoji, odvrže potrebno in manj potrebno, zapovedano in nezapovedano. Nujno svetujem skupno molitev, kakor je še običajna v krščanskih družinah, a silite nikar z grdo besedo. Nikar in nikdar pa ne pustite, da bi kak dijak smešil Boga, vero, Cerkev, duhovništvo, zakramente in božjo službo. Tudi prelamljanja postne postave ne dopuščajte in ne grdega govorjenja ter preklinjevanja. Često je pri mladini le lakomiselnost in lepa beseda v pravem času bolj gotovo pomaga kakor surovo karanje. Vsekako pa tozadevne in podobne prestopke naznanite staršem, da oni poskrbe s svojo besedo in močjo, da se mladina odvrne od greha in grešnih nevarnosti in prilik. Ako bi molčale, bi bile sokrive dušnega propada svojih varovancev. Če so pa starši s tem zadovoljni, je vsa odgovornost na njih. Poznal sem gospodinje, ki so vsakemu dijaku, ki je kazal znake brezvernosti in se ni hotel poboljšati, kar pokazale vrata, pa so imele vedno dosti in dobrih dijakov, ker so jim starši, četudi sami versko mlačni, rajši zaupali svojo deco, nego gospodinjam, ki so dijakom na ljubo molčale k vsemu, kar so mladci prinesli domov slabega s ceste in iz slabih družb.

Težko je vaše delo, dijaške gospodinje, a dobro in lepo, ako imate vedno v mislih zveličanje svoje duše in mladih src, Vam izročeni, ter vestno skrb, da bodo kdaj res vrli možje, ki dajo Bogu kar je božjega, pa tudi domovini in državi, kar je njenega.

Kristus — naš Kralj.

Naš Gospod se za svoje mesijansko delo ni pripravil na kaki šoli, pri kakem učenem rabinu, ampak v ubogi nazareški hišici pri preprostih ljudeh. Sam Bog Oče je bil njegov učitelj — njegova šola je bila spoznanje volje nebeškega Očeta, njegova naloga pa je bila izpolnitev božje volje.

Po našem človeškem pojmovanju bi se nam mnogokrat zdelo Jezusovo ravnanje nerazumljivo, n. pr. zakaj tako dolgo — okrog 30 let — ni javno nastopil; zakaj se je večkrat množici umaknil, ki ga je iskala zato, da bi videla čudeže, ali da bi ga v svojem navdušenju postavila za kralja; zakaj ni večkrat naredil kakega čudeža, s katerim bi onemogočil svoje sovražnike, pa se je rajši sam umaknil. Skratka — po človeškem pojmovanju — ako bi Kristus kdaj drugače delal kakor je v resnici, bi z lahkoto pridobil večino Judov za sebe, tako pa je imel le malo zvestih učencev in še ti so večkrat omahovali, večina ljudstva pa se je nazadnje od farizejev zapeljana popolnoma obrnila proti Jezusu. Toda tako je človeško modrovanje, božji načrti pa so drugačni. Saj se v božjem kraljestvu ne gre za svetno slavo in oblast, ne za zunanjo moč. Kaj bi pomagalo, ko bi imel Jezus vse judovsko ljudstvo, pa tudi vse ljudi na svetu na svoji strani, pa bi bili vsi ti ljudje polni posvetnega duha, omahljivi in ob prvih ovirah pripravljeni odpasti. Naš Gospod ne potrebuje takih grešnikov v tvojem božjem kraljestvu, ampak ljudi, ki živo verujejo v Jezusa in ki po svojem temeljitem duhovnem prenovljenju kar gorijo za božjo čast in Kristusovo stvar, to je za zveličanje neumrjčih duš. Ako pa bi imel Gospod v svojem kraljestvu stare omahljive grešnike, bi njegovo kraljestvo razpadlo in izginilo kakor vsa druga svetna kraljestva. Naš Gospod pa je hotel ustanoviti duhovno kraljestvo na zemlji, ki naj bo priprava za nebesa. Zato moramo gledati Jezusovo delo v luči večnosti. Jezus hoče v svojem kraljestvu ljudi, močnih na duši, ki so temeljito izpremenili vse svoje mišljenje in ravnanje; kdor je bil prej navezan na posvetne stvari, na denar, slavo, udobnost itd., mora biti pripravljen odpovedati se vsem tem dobrinam radi Boga in radi večnosti, ako bi bile one priložnost za greh. Popolna izprememba človeka, notranjega in vnanjega, njegovega mišljenja, hrepenenja in delovanja, pa se ne izvrši kar čez noč, ampak zelo počasi. Zato je bil naš Gospod dolgo čakal skrit v Nazaretu, da mu je Janez Krstnik pripravil pravih učencev, duševno močnih, in da je s svojim pridiganjem in krstom pokore ljudstvo vsaj nekoliko pripravil na pravilno razumevanje bodočega Jezusovega dela.

Preden je torej začel naš Gospod javno delovati, si je poiskal učencev med bivšimi Janezovimi učenci. Ti učenci niso še bili popolni, ko so se Jezusu pridružili, ampak še zelo posvetni in sebični. Mislili so pred vsem na svojo slavo in korist. Pa kaj jih je tako izpremenilo, da so bili po Jezusovem vnebohođu tako navdušeni za njegovo božje kraljestvo in so iz ljubezni do Jezusa vsi po vrsti pretrpeli mučeništvo. Poleg posvečujoče milosti božje jih je predvsem dolgo skupno življenje z Jezusom, da so se mu lahko popolnoma odkritosrčno z vsemi slabostmi, kakršni so pač bili, zaupali, izpremenilo v nesebične in goreče Jezusove prijatelje. Tudi danes marsikdo želi biti dober Jezusov prijatelj, kar pa more postati vsak, ki se rad mudi pri Jezusu in se z njim pogovarja. Jezus je vedno med nami, v presv. Evharistiji v tabernaklju, kjer se mu more vsakdo odkritosrčno razodeti, vse svoje slabosti in čednosti, svoje misli in želje, svojo žalost in švoje veselje. Jezus pa vsakemu svojemu prijatelju nalaga gotova bremena. Kajti pravi Jezusov prijatelj si mora prizadevati, da bo očistil svoje srce vseh nerednih nagnenj in se mora odpovedati vsemu, kar ovira njegovo združenje z Jezusom. Jezus hoče učencev in prijateljev, ki so mu popolnoma vdani, popolnoma njegovi, ne mara pa polovičarjev, ki bi radi navezali svoje srce poleg Jezusa tudi na druge stvari. Taka ovira popolne in čiste ljubezni do Jezusa je n. pr. neredno nagnenje do bogastva, do denarja, to je lakomnost.

Župnija Kranj.

Cerkvena oznanila za mesec september.

1. Prvi petek v mesecu, sv. maša z blagoslovom.
3. XIII. nedelja po binkoštih, prva v mesecu in obenem angelska nedelja, ob 6 mesečno sv. obhajilo za može in fante. Dopoldne ob 9 v Predosljah proslava 1900 letnice odrešenja za kranjsko okolico; sv. maša, pridiga in procesija s sv. R. T. Župljani ste vabljeni, da se v obilnem številu udeležite te proslave.
6. Rojstni dan Nj. Vis. prestolonaslednika Petra, ob 9 dopoldne v župni cerkvi sv. maša z zahvalnico Tebe Boga hvalimo in molitev za prestolonaslednika.
8. Marijino rojstvo ali Mali šmaren, nezapovedan praznik, služba božja kakor ob nedeljah. Zvečer ob 6 pete litanije Matere božje.
10. XIV. nedelja po binkoštih, popoldne ob četrta na 6 v rožnovenski cerkvi shod Marijine družbe za žene.
12. Marijino ime, ta dan in v osmini se morejo prejeti popolni odpustki. Pogoj: prejem sv. zakramentov, navzočnost pri sv. maši in molitev v papežev namen.
17. XV. nedelja po binkoštih, sv. maše po navadi.
20. Kvaterna sreda, pritrgranje pri jedi.
22. Kvaterni petek, strogi post, zdržek mesnih jedi in pritrgranje pri jedi.
23. Kvaterna sobota, pritrgranje pri jedi.
24. XVI. nedelja po binkoštih, sv. maše po navadi.
29. Sv. nadangel Mihael, s tem dnem se prično sv. maše namesto ob pol 8. uri, ob 8. uri, nedeljska popoldanska služba ob pol 3, ob sobotah in pred prazniki ob 6. uri zvečer.

Župnija Šmartin pri Kranju.

Oznanila.

3. sept. XIII. nedelja po bink. Božja služba po navadi v farni cerkvi. Župnija se udeleži s svojimi farnim banđerom proslave 1900 letnice odrešenja v Predosljih. Kot priprava bo 31. avg. zvečer sveta ura molitve za žene in dekleta, v petek 1. sept. za šolsko mladino, v soboto 2. sept. od pol 9 do pol 10 za može in fante.
8. sept. Rojstvo Marije Device. Božja služba zjutraj po navadi, ob 9 z blagoslovom, popoldne shod Mar. družbe.
10. sept. XIV. nedelja po binkoštih. Božja služba bo zjutraj in ob 9 v farni cerkvi, ob 9. tudi v Drulovku.
12. sept. Sv. ime Marijino. Popolni odpustki skozi vso osmino.
15. sept. Spomin 7 žalosti M. B.
17. sept. XV. nedelja po binkoštih. Božja služba bo zjutraj in ob 9 v farni cerkvi. Pri sv. Joštu romarski shod. Božja služba zjutraj ob 6 in ob 9. Popoldne ob 2 pridiga in procesija žalostne M. B.
24. sept. XVI. nedelja po binkoštih. Kvaterna nedelja. B. služba zjutraj in ob 9 v farni cerkvi, ob 9 tudi pri sv. Tomažu.
30. septembra. Sv. Mihael, nadangel. V Drulovku sv. maša za sosese.

Širite „Kranjski zvon“!

Poročeni.

13. 8. **Peter Vilfan**, posestnikov sin in **Helena Hafner**, tov. delavka, oba iz Sr. Bitnja.
20. 8. **Rozman Anton**, posestnikov sin v Stražišču, in **Ana Jelovčan**, tov. delavka iz Žirov.

Umrli.

18. 7. **Marija Šilar**, žena želez. uslužbenca in hišarja iz Sred. Bitnja, stara 51 let.
26. 7. **Tinca Volčič**, zak. hči Luke Volčiča, posestnika v Zg. Bitnju.
4. 8. **Franca Zihlerl**, vdova, posestnica v Zg. Bitnju 32, stara 77 let.
9. 8. **Jakob Benedik**, oženjen posestnik v Šmarj. Gori 8, star 68 let.
20. 8. **Meta Tiringer**, roj. **Vindišar**, vdova posestnica v Šmarj. Gori, stara 48 let.
25. 8. **Franc Bernik**, železniški uradnik v pok. na Gor. Savi, star 55 let.
29. 8. **Kocjan Česen**, vpokojen banovinski cestar in posestnik v Stražišču, star 82 let.

Mrliški koledar

Seznam umrlih v prvi polovici leta 1933.

1. **Potočnik Franc**, trgovec, oženjen, Kranj 90; roj. 26. 1. 1904, umrl 6. 1.
2. **Hübel Marija**, vdova nadkomisarja, Kranj 98, r. 24. 3. 1861, umrla 22. 1.
3. **Majdič Matilda**, vdova tovarnarja, Kranj, Sav. predm. 3; roj. 3. 2. 1868, umrla 26. 1.
4. **Blagne Marija**, zasebnica, Premskovo 79, roj. 11. 2. 1843, umrla 28. 1.
5. **Mally Marija**, zasebnica, vdova, Premskovo, roj. 10. 12. 1846, umrla 3. 2.
6. **Omersa Viktor**, tovarnar in posestnik, oženjen, roj. 12. 6. 1897, umrl 4. 2.
7. **Štupar Edvard**, zak. sin delavca, Premskovo 112, roj. 5. 11. 1932, umrl 10. 2.
8. **Potočnik Alojzij**, zak. sin delavca, Premskovo 138, roj. 31. 12. 1932, umrl 15. 2.
9. **Salberger Marija**, mestna uboga, Kranj 59, roj. 28. 7. 1854, umrla 17. 2.
10. **Jagodić Marija**, zasebnica, Premskovo 37, roj. 3. 7. 1850, umrla 23. 2.
11. **Kos Maksimiljan**, mizar, oženjen, Huje 31, roj. 21. 7. 1906, umrl 27. 2.
12. **Wimmer Anica**, soproga majorja, Kranj 90, roj. 31. 7. 1898, umrla 1. 3.
13. **Kokalj Ljudmila**, zak. hči Janeza, Premskovo 100, roj. 11. 8. 1922, umrla 2. 3.
14. **Podrekar Marijana**, vdova posestnika, Kranj, Rožna ul. 43, roj. 29. 11. 1867, umrla 4. 3.
15. **Žebre Janez**, posestnik, užitkar, Huje 10, roj. 22. 7. 1847, umrl 15. 3.
16. **Krč Franc**, zak. sin Janeza, Huje 2, roj. 29. 3. 1933, umrl 2. 4.

17. **Strupi Marija**, žena posestnika, Rupa 10, roj. 21. 10. 1891, umrla 3. 4.
18. **Hafner Marija**, žena trgovca, Kropa, roj. 21. 11. 1865, umrla 3. 4.
19. **Lokar Marijana**, vdova posestnika, Rupa 14, roj. 18. 9. 1854, umrla 13. 4.
20. **Martinuzzi Ivan**, delavec, oženjen, Kranj, Kokr. predm. 5, roj. 4. 11. 1877, umrl 15. 4.
21. **Cuznar Andrej**, strojevodja, oženjen, Kranj, Kokr. pr. 81, roj. 16. 10. 1860, umrl 28. 4.
22. **Obrekar Marija**, mestna uboga, samska, Kranj 26, r. 9. 9. 1845, umrla 28. 4.
23. **Zupančič Agneza**, vdova evidenčnega nadoficijala, — Kranj, Kokr. pr. 74, roj. 21. 1. 1860, umrla 2. 5.
24. **Šavnik Francek**, zak. sin posestnika in lekarnarja, — Kranj 138, roj. 24. 6. 1929, umrl 4. 5.
25. **Puhar Anton**, mestni uslužbenec, Kranj 26, roj. 14. 6. 1852, umrl 5. 5.
26. **Veternik Marija**, vdova, posestnica, Gorenje 18, roj. 8. 8. 1848, umrla 28. 5.
27. **Bajželj Marijana**, žena delavca, Stražišče, roj. 1. 3. 1882, umrla 3. 6.
28. **Zemek Emanuel**, tekstilni mojster, oženjen, Kranj 125, roj. 12. 9. 1893, umrl 5. 6.
29. **Engelman Anton**, kovač, posestnik, oženjen, Kranj 19, roj. 16. 6. 1855, umrl 13. 6.
30. **Ažman Matija**, železničar v pok., oženjen, Kranj, Sav. predm. 41, roj. 21. 2. 1876, umrl 28. 6.

Razno.

Ljubljanska proslava. Proslave 1900 letnice Odrešenja in biserne maše gospoda nadškofa dr. Antona B. Jegliča se je iz župnije Kranj udeležilo 432 ljudi. Na Višarje je pa iz kranjske župnije poromalo 10 ljudi.

Molitev za katoliško vzgojo mladine. Msgr. dr. Josef Ambühl, škof v Basel-Luganu v Švici, je uvedel v svoji škofiji sledečo molitev za katoliško vzgojo mladine:

1. Da nam daš, o Bog, mater po Tvojem Srcu — prosimo te, usliši nas!

2. Da daš očetom spoznanje, da je katoliška vzgoja najdražja vrednota, ki jo morejo dati svojim otrokom na življenjsko pot — prosimo te, usliši nas!

3. Da nam daš dobrih katoliških učiteljev in jih ohraniš v pravem duhu — prosimo te, usliši nas!

3. Da nam daš dobrih katoliških učiteljev in jih ohraniš v pravem duhu — prosimo te, usliši nas!

4. Da daš možem spoznanje, da more le veren učitelj ustvarjati pravilno urejene, plemenite značaje — prosimo te, usliši nas!

5. Da vzbujáš s svojo milostjo razumevanje in požrtvovalnost v borbi za katoliško šolstvo — prosimo te, usliši nas!

Mnenja smo, da bi taka ali podobna molitev tudi pri nas ne bila odveč.

Dijaška sv. maša. Ko se vrnejo dijaki, bo ob 7. uri zopet običajna dijaška maša za gojence tukajšnjega konvikta in tudi za druge dijake. Vljudno prosimo, da bi tej sv. maši pustili 4 ali 5 prvih klopi popolnoma prostih, da jih morejo zasesti dijaki, ker se drugače raztresejo po vsej cerkvi. Potem trpita pobožnost in zbranost.

Visok obisk. Kranjsko župnišče je v prvi polovici av-

gusta dvakrat obiskal zagrebški nadškof prevzvišeni g. dr. Anton Bauer, ko se je mudil na oddihu v Preddvoru.

Cerkveno zvonjenje obdavčeno. Občinski svet v Barceloni na Španskem je z 29 glasovi proti 9 sklenil, da se obdavči vsako cerkveno zvonjenje s 50 pezetami. To je svoboda svobodomislecev.

Številke govore. Brazilska vlada je sklenila v letu 1933 polovico sedanje kavne zaloge — namreč 15 do 16 milijonov vreč kave, ki predstavljajo vrednost poldruga milijona frankov, uničiti.

V Avstraliji je bilo v zadnjih mesecih 800.000 ovac zaklanih in nato pokopanih, da bi se s tem preprečil padec cen ovčjega mesa in ovčje volne.

Bretonski ribiči so pol milijona ujetih arnikov zopet vrgli nazaj v morje, ker so cene pregloboko padle.

Kljub temu pa živi na svetu okoli 70 milijonov brezposelnih mož in družin, ki dobesedno stradajo in nimajo kaj obleči. Številke nam dovolj jasno govore, da tega stradanja ni kriv Bog, ampak ljudje in pohlepnost. Svetu manjka le krščanstva in sicer živega krščanstva, iz katerega se poraja ljubezen.

Izstop iz rimsko-katoliške Cerkve. Iz katoliške Cerkve sta izstopila Kodrič Marija dne 26. junija 1933, rojena v Ružomberku v ČSR, pristojna v Samobor, sedaj stanujoča v Kranju, in Kavčič Zmagoslav dne 14. julija 1933, rojen v Opčinah pri Trstu, pristojen v Ljubljano in sedaj stanujoč v Kranju.

Pokorn Fran.

Kranjski župniki.

Kranjski župniki.

Dne 15. aprila 1681. je deželni oskrbnik Frančišek Karol Barbo grof Waksensteinski, baron na Gutenecku, gospod na Kislsteinu, Kroisenbachu in Dragomelju, deželni poslanec, deželni predsednik in oskrbnik razsodil, da imajo na pritožbo mestnega župnika v Kranju Auničevi upniki nekaj plačati oziroma odstopiti neki svet.

Dne 15. maja 1685¹ prosí isti mestni župnik deželnega oskrbnika, da naj potrdi za sodnika Ivana Freiburgerja v zadevi pravde o neki njivi, služni kranjskemu župnišču, ležeči v kranjskem polju, katero ima kranjski meščan Ivan Rozman, v kateri zadevi pa župnik soditi ne more, ker je tožnik in obenem zemljiški sodnik.

Rekli smo zgoraj, da je bil Gazzarolli vicecancelarius passavski. Pisal sem v Passavo škofijskemu ordinarijatu za pojasnilo, če je o tem kaj znano in ali je morda ondi umrl, pa so mi odgovorili, da je to ime tam sploh neznan, še manj, da bi bil generalni vikar ali podkancelar, torej je bil le naslovni. In ker je prosil škofijstvo za dovoljenje, da bi smel oditi na Dunaj za nekaj časa, je najbrže tam dobil kako službo, ko je zapustil Kranj, saj se imenuje »parchus in Austria«² (župnik v Avstriji).

43. Mgr. Jernej Peer³ (Medved), mestni vikar (1686—90), Kranjec, roj. l. 1650, ljubljanske škofije, posvečen v mašnika pa okrog l. 1676, v Ljubljani kot »praeceptor« pri Waldreichu pl. Ehrenporter. Bil je bakalavrij modroslovja ter kaplanoval v Vodica od maja meseca 1678 do sept. 1681, ko se preseli za pomočnika v Cerklje na Gorenjskem, kjer je naposled kot ud slavne mengeške bratovščine sv. Mihaela umrl dne 27. jan. 1692. Meseca maja 1676 je prejel izpustnico s pogojem, da se vrne na zahtevo, četudi gre začasno iz škofije. Najbrže je bil takrat novomašnik. V Cerkljah je dvakrat služboval, 1681—86 in 1689 do 1692, ko je ostavil svet. Dne 7. jan. 1690 je prejel beneficij sv. Katarine in sv. Lenarta v Kranju kot cerkljanski kaplan, kar je obdržal do smrti. Pokopan je v Cerkljah star 42 let.

44. Mgr. Filip Jakob Trpin⁴, mestni župnik od sv. Jurija 1690 do 1697, ko je odšel k jezuitom v Ljubljano, kjer je zatisnil svetu svoje oči kot ud mengeške bratovščine sv. Mihaela dne 18. okt. 1721, star 69 let. Bil je učen mož, »baccalaureus« bogoslovja. Rojen l. 1652. V vizitacijskem zapisniku l. 1694⁵ je zaznamovan »Crainburgensis S. Martini Parochiae« (Kranjec iz Šmartina). Mašništvo je prejel l. 1675 na misijonski naslov marijanskega kolegija v Gornjem gradu. Služboval je sprva kot kaplan v Šmartinu pri Kranju od sv. Jurija 1677 do vseh svetov l. 1680. Od tod se preseli v Ljubljano h klarisam za kaplana, kjer je l. 1683 postal klariški spovednik, od tam pa se preselil za mestnega župnika v Kranj. Imel je kot tak 1300 R dohodkov, plačeval pa je penzije škofu 700 R ter pasel 1600 duš. Bil je tudi beneficijat presv. R. T. v župni cerkvi od 25. 5. 1690 do l. 1697. Ko mu je l. 1693 v Kranju umrla njegova mati, je začel misliti na popolnejše življenje. Odločil se je za tovarštvo Jezusovo v Ljubljani, kamor se je preselil in ondi tudi umrl kot ud mengeške bratovščine sv. Mihaela dne 18. okt. 1721. Ob času novicijata je imel v Kranju svojega upravitelja od 12. 10. 1694 dalje: Matijo Gruss. Bil je goreč in pobožen mož, zgleden duhovnik, dočkal je 70 let svoje starosti.

45. Mgr. Matija Gruss⁶ (Žrjav), administrator od 12. 10. 1694 do 1697, ko je Trpin resigniral na Kranj. Kamničan, rojen 1642, posvečen v mašnika pa 1666 od koperskega škofa na podlagi izpustnice. Študiral je logiko in moraliko 3 leta. Kaplanoval je 2 leti v št. Jerneju (1666-1685) meseca sept. 1668 je že služil kot vikar v ljubljanski stolnici do l. 1671, v Smledniku kot vikar do 1672, nato zopet v ljubljanski stolnici do 1676, ko je sprejel naklansko župnijo, katero je vladal 12 let. Tu je ustanovil bratovščino sv. Antona Padovanskega 1680. — Imel je desetine tu 500 R, dajal pa je penzije ljubljanskemu stolnemu kapitlju 430 R. Leta 1682 se je udeležil ljubljanske sinode. V Naklem ni imel dolgega obstanika. Krivo temu je bilo silno nasprotstvo, ki se je bilo vzdignilo zoper njega v Goricah in v Zalogu, češ da ne izpolnjuje starih navad. Poslovil se je od Nakla ter odšel v Dob za župnika o sv. Juriju 1688, kjer je ostal do sv. Jurija 1691. Takrat je stopil v pokoj ter se preselil v Kranj, kjer je mirno živel do svoje smrti dne 15. dec. 1718⁷, ter bil dva dni pozneje pokopan pri oo. kapucinih, za kar je imel že poprej dovoljenje kot za cerkev zaslužen mož. Bil je beneficijat prebl. D. M. roženvenske v Kranju. Ta beneficij je ustanovil dne 15. 10. 1687 bivši kriški župnik Andrej Ahačič ter imenoval za prvega beneficijata dobskega župnika Matijo Grussa. — Od 28. 4. 1692 je imel v užitek tudi beneficij sv. Lenarta in sv. Katarine v Kranju. — Lep spomin v Naklem si je Gruss zagotovil z napravo krasnih cerkvenih posod, keliha in posodic za sv. olja, ki se še dandanes rabijo. Zapustil je naklanski cerkvi tudi ustanovljene sv. maše, katere opravlja zanj župnik meseca novembra. Bil je tudi ud mengeške bratovščine sv. Mihaela. Njegova slika se je še leta 1826 hranila v naklanskem župnišču.

Mož je bil miroljuben, pobožen, blagega srca, potrpežljiv in zgleden duhovnik, velik dobrotnik cerkvam in splošno priljubljen.

¹ Kranjski župni arhiv. — Kb. Zb.

² Zgod. Zbor. št. 25, str. 396.

³ Kapit. in škof. arhiv v Ljubljani. — Zgodov. cerkljanske župnije str. 88.

⁴ Zgod. Zbor. št. 25, str. 395.

⁵ Škof. arhiv.

⁶ Škof. arhiv. zapis. št. 24b, str. 527. — Zgodovina naklanske župnije str. 76.

⁷ Župni arhiv Kranjski.